

DW.400.11.2020.RUK

Warszawa, dnia 18 WRZ. 2020

DW. 135.2020.RUK

WYSLANO LISTEM POLECONYM ZA POTWIERDZENIEM ODBIORU	
18. 09. 2020	
Podpis	

Decyzja w sprawie interpretacji

art. 33 ust. 2 pkt 1 oraz 31 ust 3 pkt 1 lit b ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i § 2 ust.1 pkt.12e Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2007 roku w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 z późn.zm) zwanej dalej ustawą, Prezes Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (zwanego dalej PFRON lub Fundusz) stwierdza, że stanowisko (zwanego dalej Wnioskodawcą) zaprezentowane we wniosku z dnia 29 czerwca 2020 r. i uzupełnione pismem z dnia 12 sierpnia 2020 r., o udzielenie pisemnej interpretacji przepisów prawa w zakresie stosowania przepisów art. 33 ust. 2 pkt 1 oraz 31 ust 3 pkt 1 lit b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2020 r. poz.426, z późn.zm) zwanej dalej ustawą o rehabilitacji i § 2 ust.1 pkt.12e Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2007

r. w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (zwanego dalej jako Rozporządzenie - **jest nieprawidłowe.**

Uzasadnienie:

Pismem z dnia 29 czerwca 2020 r., uzupełnionym w dniu 12 sierpnia 2020 r. Wnioskodawca skierował do Prezesa Zarządu PFRON wniosek o udzielenie pisemnej interpretacji co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów art. 33 ust. 2 pkt 1 oraz art. 31 ust 3 pkt 1 lit b ustawy o rehabilitacji i § 2 ust.1 pkt.12 lit. e Rozporządzenia. Wniosek swój Wnioskodawca skierował na podstawie art. 34 ustawy. Zgodnie z art. 34 ust.1 ustawy *przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu lub właściwej państwowej jednostki organizacyjnej wniosek o wydanie wyjaśnienia co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (interpretacja indywidualna).*

W przedmiotowym wniosku Wnioskodawca przedstawił następujący stan przyszły:

Wnioskodawca dysponuje środkami z "nadwyżki" miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych z lat ubiegłych, o której była mowa w art. 26a ust. 5 pkt 2 ustawy o rehabilitacji. Zgodnie z powyższym zapisem jaki obowiązywał do 31.12.2008 r. Wnioskodawca miał obowiązek tworzenia zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (dalej jako ZFRON) z określonych zwolnień podatkowych, w tym z tzw. nadwyżki SOD. Wnioskodawca planuje w ramach indywidualnego programu rehabilitacji (IPR) dla czterech pracowników zakupić nowoczesny sterowany komputerowo automat BORGHI BR 31. Zakup ten w cenie około 217 tys. euro ma być sfinansowany ze środków ZFRON z nadwyżki SOD.

Wnioskodawca posiada na swoim wyposażeniu dwa urządzenia do wykonywania szczotek do mycia rąk. Urządzenia te nie spełniają określonego celu w zakresie przystosowania do rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz zmniejszenia ograniczeń zawodowych jakie wynikają podczas wykonywania pracy. Praca na tych maszynach to w głównej mierze praca ręczna pracownika niepełnosprawnego. Praca jest monotonna, wymaga dużego wysiłku fizycznego, wymuszonej pozycji ciała. Praca na zakupionej maszynie będzie odbywać się automatycznie, pracownik będzie doglądał czy w zasobnikach maszyny jest wystarczająca ilość surowca do wykonania szczotek. Maszyna jest wyposażona w duży dotykowy monitor

komputerowy na którym widać cały cykl produkcji oraz wszystkie ustawienia maszyny. Przygotowanie maszyny do pracy polega na odpowiednim ustawieniu programu komputerowego. Główne zadanie pracownika polega na czuwaniu nad pracą maszyny. Rozwiązania technologiczne maszyny eliminują nadmierny fizyczny wysiłek oraz nie wymuszają niewygodnej pozycji ciała. Z uwagi na to, że automat BORGHI BR 31 posiada wszystkie wymagane certyfikaty łącznie z CE, jak również udogodnienia pod kątem osób niepełnosprawnych, jest on przez Wnioskodawcę typowany aby dostosować stanowisko pracy, ułatwić i odciążyc pracowników niepełnosprawnych od uciążliwej dotychczasowej pracy na przestarzałych maszynach. Działanie takie pozwoli na dalszą pracę osób niepełnosprawnych w zakładzie Wnioskodawcy, dzięki czemu unikną oni wykluczenia zawodowego i społecznego. Do programu są typowane cztery osoby niepełnosprawne w wieku pomiędzy 40 a 50 lat. Są one bardzo dobrymi pracownikami, z którymi Wnioskodawca chce kontynuować zatrudnienie, a nie ich wykluczać z pracy z powodu chorób np. narządu ruchu. Wszystkie osoby, które miały być objęte programem to osoby głuchonieme, a maszyna jest dostosowana do potrzeb tych osób, ponieważ wydaje sygnały wizualne i dźwiękowe oraz jest wyposażona w duży monitor komputerowy, na którym w sposób przejrzysty widać cały cykl produkcyjny. Pracownik niepełnosprawny będzie przy maszynie nadzorowany przez mistrza. Ponadto w utworzonych programach IPR prócz działań związanych z dostosowaniem stanowiska pracy osób niepełnosprawnej Wnioskodawca chce włączyć działania w zakresie rehabilitacji § 2 ust.1 pkt 12 lit. f, a mianowicie sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny pomiarowy według zaleceń lekarza, turnusy rehabilitacyjne, rehabilitację usprawniającą poprzez różnorodne zabiegi wskazane przez lekarza, szkolenia z obsługi maszyny, pomoc innych osób przy wykonywaniu cięższych prac, wizyty i badania celem określenia dalszego leczenia i rehabilitacji, konsultacje zawodowe. Celem utworzonych programów będzie zmniejszenie ograniczeń zawodowych, zapewnienie odpowiedniego zatrudnienia poprzez zaopatrzenie osoby niepełnosprawnej adekwatnie do poziomu i rodzaju niepełnosprawności. Uwzględnia się również potrzebę utrzymania ogólnej sprawności psychofizycznej. Oczekiwanym efektem niniejszego programu jest usprawnienie, a przez to zmniejszenie ograniczeń zawodowych wynikających z niepełnosprawności i stanu zdrowia. Zwiększy się wydajność pracy, ulegnie poprawie mobilność zawodowa, nastąpi dostosowanie stanowiska pracy aby wyeliminować bariery funkcjonalne. Pracownicy w pełni wykorzystają posiadane umiejętności, wiedzę i doświadczenie, a Wnioskodawca zyska

bardziej satysfakcjonującego pracownika. Pracownicy będą mogli swobodnie realizować swoje ambicje i wykonywać pełen zakres obowiązków. Ograniczone zostaną czynniki stresogenne przez co przywrócony zostanie odpowiedni poziom pracy. Planowanym rezultatem jest całkowite wyeliminowanie wszelkich trudności, barier i ograniczeń zawodowych jakie teraz sprawia pracownikom niepełnosprawnym stan ich zdrowia. Zostanie całkowicie przywrócona zdolność do wykonywania czynności związanych z pracą na obecnym stanowisku pracy. Zakres działań rehabilitacyjnych pozwoli na poprawę stanu zdrowia łagodząc skutki niepełnosprawności. Pracownicy będą bardziej dowartościowani, spełnią się zawodowo pracując na poziomie tożsamym z innymi pracownikami.

W związku z powyższym Wnioskodawca zadał następujące pytanie:

Czy istnieje możliwość wydatkowania nadwyżki SOD środków ZFRON na zakup automatu BORGHI BR 31 do produkcji szczotek w ramach IPR dla czterech niepełnosprawnych pracowników oraz innych działań związanych z rehabilitacją poprawiających stan zdrowia i zmniejszając ograniczenia zawodowe.

Stanowisko Wnioskodawcy:

Przedstawione przedsięwzięcie mające na celu wspomoczenie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, tak aby nie powodować ich wykluczenia zawodowego i społecznego może być pokryte z ZFRON z nadwyżki SOD, bowiem będzie zgodne z § 2 ust.1 pkt. 12 lit. e Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19.12.2007 r. w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Na tle przedstawionego stanu przyszłego, stwierdzam co następuje:

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy przedsiębiorca może złożyć do właściwego organu lub właściwej państwowej jednostki organizacyjnej wnioski o wydanie wyjaśnienia co do zakresu i sposobu zastosowania przepisów, z których wynika obowiązek świadczenia przez przedsiębiorcę daniny publicznej oraz składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, w jego indywidualnej sprawie (interpretacja indywidualna).

Prowadzący zakład pracy chronionej jest obowiązany utworzyć i prowadzić zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Ogólne zasady tworzenia i przeznaczania środków ZFRON określa art. 33 ustawy o rehabilitacji.

Zgodnie z ust. 2 tego przepisu, fundusz rehabilitacji tworzy się w szczególności:

- 1) ze środków, o których mowa w art. 31 ust. 3 pkt 1 lit. b;
- 2) z części zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, zgodnie z odrębnymi przepisami, z tym, że za dzień uzyskania tych środków, uznaje się dzień wypłaty wynagrodzeń;
- 3) z wpływów z zapisów i darowizn;
- 4) z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku funduszu rehabilitacji;
- 5) ze środków pochodzących ze zbycia środków trwałych zakupionych ze środków funduszu, w części niezamortyzowanej.

Natomiast art. 31 tej ustawy stanowi, że:

prowadzący zakład pracy chronionej spełniający warunek, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. b w stosunku do tego zakładu jest zwolniony z:

- 1) podatków, z zastrzeżeniem ust. 2, z tym, że:
 - a) z podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego - na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
 - b) z podatku od czynności cywilnoprawnych - jeżeli czynność przez niego dokonana pozostaje w bezpośrednim związku z prowadzeniem zakładu;
- 2) opłat, z wyjątkiem opłaty skarbowej i opłat o charakterze sankcyjnym.

Ponadto do dnia 31 grudnia 2008 r. obowiązywał art. 26a ust. 5 ustawy o rehabilitacji zgodnie, z którym pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej, który otrzymywał 100% kwoty dofinansowania był zobowiązany do przekazywania różnicy pomiędzy kwotą miesięcznego dofinansowania a kwotą tego wynagrodzenia na zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych, z przeznaczeniem na indywidualne programy rehabilitacji niepełnosprawnych pracowników zatrudnionych w zakładzie pracy chronionej.

Należy zgodzić się z Wnioskodawcą, że do dnia uchylecia art. 26a ust. 5 ustawy o rehabilitacji, miał on obowiązek przekazywania różnicy SOD na rachunek ZFRON. Może również nadal wydatkować te środki w ramach indywidualnych programów rehabilitacji mających na celu zmniejszenie ograniczeń zawodowych na dostosowanie miejsca i stanowiska pracy do potrzeb wynikających z rodzaju i stopni niepełnosprawności, pamiętając jednak przy tym o zasadach tworzenia i gospodarowania środkami ZFRON. Zasady te oraz wynikające z nich obowiązki pracodawcy zostały określone w art. 33 ustawy o rehabilitacji. Zgodnie z art.33 ust.4 środki ZFRON przeznaczone są na finansowanie

rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej, w tym na indywidualne programy rehabilitacji osób niepełnosprawnych opracowywane przez powołane przez pracodawców komisje rehabilitacyjne oraz ubezpieczenie osób niepełnosprawnych, zgodnie z zakładowym regulaminem wykorzystania tych środków.

Przeznaczenie środków ZFRON określa § 2 tego Rozporządzenia, który w pkt 12 ust.1 lit. a-f stanowi o poszczególnych rodzajach możliwych kosztów ponoszonych w ramach wydatków na IPR, mające na celu zmniejszenie ograniczeń zawodowych. Przewidziany wskazanym przepisem sposób wydatkowania środków ZFRON znajduje swoje doprecyzowanie w § 6 ust. 1 i 2 Rozporządzenia. Przepis ten warunkuje wykorzystanie tych środków od opracowania programu rehabilitacji przez powołaną do tego celu przez pracodawcę komisję rehabilitacyjną. Programy opracowuje się dla pracowników niepełnosprawnych, którzy czy to posiadają najniższe kwalifikacje, czy to z uwagi na niepełnosprawność mają utrudnione samodzielne wykonywanie pracy, czy utracili zdolność do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku, czy wreszcie zmieniają kwalifikacje zawodowe. Każdy IPR danego pracownika musi określać m.in. cel programu, metody jego realizacji jak też harmonogram działań. Niezależnie od tego, na jaki rodzaj wydatków przeznaczony jest środek ZFRON, towarzyszyć im musi warunek określony w § 4a Rozporządzenia. Warunek ten wskazuje na wydatkowanie środków ZFRON w sposób celowy i oszczędny z uwzględnieniem doboru metod i środków realizacji w stosunku do zamierzonych efektów.

Pamiętać również należy o istnieniu związku przyczynowego pomiędzy poniesionym wydatkiem a zmniejszeniem ograniczeń zawodowych konkretnego pracownika niepełnosprawnego, objętego programem w zakresie ściśle związanym z orzeczoną niepełnosprawnością.

Analizując powyższe przepisy oraz przedstawiony we wniosku stan przyszły nie można się zgodzić z Wnioskodawcą, że planowane przedsięwzięcie czyli zakup nowoczesnego sterowanego komputerowo automatu BORGHI BR 31 może być pokryte z ZFRON z nadwyżki SOD. Zakup nowocześniejszego urządzenia niewątpliwie poprawia warunki pracy, dotyczy to jednak każdego pracownika obsługującego tego typu urządzenie, nie tylko pracowników niepełnosprawnych. Fakt, że urządzenie to nie wymaga zaangażowania fizycznego, ani pozostawania w stałej pozycji ciała, nie stanowi, iż zakup ten ma na celu zmniejszenie ograniczeń zawodowych poprzez dostosowanie miejsca pracy i stanowiska pracy do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności konkretnego pracownika. Poniesienie

tego wydatku nie będzie miało bezpośredniego związku z niepełnosprawnością pracowników obsługujących maszynę tylko zwiększy jakość pracy oraz jej wydajność. Poniesiony wydatek na pewno poprawi komfort pracy na określonym stanowisku, jednak będzie to niezależne od tego, czy pracę na nim będzie wykonywał pracownik niepełnosprawny czy w pełni sprawny . Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 czerwca 2014 r. sygn. akt II FSK 1772/12 *„(...)Usprawnienia, czy też zwiększenia wydajności pracy w przedsiębiorstwie nie można utożsamiać ze zmniejszeniem ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, a indywidualne programy rehabilitacyjne osób niepełnosprawnych nie mogą służyć dokonywaniu w firmie inwestycji stanowiących, co prawda wyposażenie stanowiska pracy, ale nie mających związku z niepełnosprawnością(...)”*.

Również Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 29 września 2010 r. sygn., akt V SA/Wa 972/10 wskazał, że: *„(...)W tym miejscu należy przypomnieć, iż w ramach indywidualnych programów rehabilitacji mogą zostać sfinansowane koszty mające na celu zmniejszenie ograniczeń zawodowych wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności pracownika objętego programem (§ 2 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 2007 r.). Zasadność poniesienia wydatku musi zatem wynikać wprost z i pr i musi być uzasadniona spodziewanym zmniejszeniem lub wyeliminowaniem ograniczeń zawodowych wynikających z niepełnosprawności pracownika, dla którego program został opracowany. Natomiast z przedstawionych przez skarżącą w toku postępowania indywidualnego programu rehabilitacji nie wynika, aby określony tam wydatek miał związek z niepełnosprawnością osoby, której dotyczy(...)”*

Odnosnie finansowania z IPR kosztów mających na celu zmniejszenie ograniczeń zawodowych wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności wypowiedział się także Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 21 stycznia 2014 r. sygn. akt II GSK 1518/12 *„(...) w ramach IPR finansowane są te koszty, które mają na celu zmniejszenie ograniczeń zawodowych wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności pracownika objętego programem (§ 2 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia z 2007 r.). Zasadność poniesienia konkretnego wydatku musi być uzasadniona spodziewanym zmniejszeniem ograniczeń zawodowych wynikających z niepełnosprawności pracownika, dla którego program został opracowany. Skoro celem finansowania wydatków ze środków funduszu rehabilitacji jest zmniejszenie ograniczeń zawodowych - to oczywiste jest, że chodzi o ograniczenia ściśle z orzeczoną niepełnosprawnością. W tym kontekście należy podkreślić, że usprawnienia w zakładzie pracy*

nie można utożsamiać ze zmniejszeniem ograniczeń wynikających z niepełnosprawności pracowników, bowiem indywidualne programy rehabilitacji osób niepełnosprawnych nie mogą służyć do dokonywania w firmie inwestycji związanych z zakupem nowych maszyn, urządzeń i narzędzi, stanowiących wyposażenie stanowiska pracy, ale nie mających związku z niepełnosprawnością konkretnej osoby.(...)

W kontekście spełnienia przesłanek z § 2 ust. 1 pkt 12 lit. e Rozporządzenia Wnioskodawca bardzo ogólnikowo wskazał, że zakup wymienionej maszyny spełnia wymienione w tym Rozporządzeniu przesłanki. Wnioskodawca nie wskazał żadnego związku pomiędzy zakupioną maszyną, a konkretnym schorzeniem niepełnosprawnego pracownika. Nie uwzględnił także w żaden sposób istoty IPR, z której wynika, że program ten jest jednostkowy i niepowtarzalny dla każdego pracownika oraz powinien posiadać swój początek, koniec oraz cel. Czym innym są wydatki określone w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. a Rozporządzenia ponoszone na wyposażenie stanowiska pracy na zakup, modernizację, remont maszyn i urządzeń ponoszone z tzw. ogólnej puli ZFRON, a czym innym wydatki w ramach indywidualnych programów rehabilitacji finansowane z "nadwyżki" miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych, o której była mowa w art. 26a ust. 5 pkt 2 ustawy o rehabilitacji. W ramach indywidualnego programu rehabilitacji może sfinansować koszty dostosowania stanowiska pracy, ale nie wyposażenia. W przedstawionym zdarzeniu przyszłym Wnioskodawca nie odnosi się do ograniczeń zawodowych, które posiadają pracownicy niepełnosprawni, a dla planowanych innych wydatków związanych z rehabilitacją poprawiającą stan zdrowia i zmniejszającą ograniczenia zawodowe, Wnioskodawca nie wskazuje uzasadnienia. Wydatki te powinny uwzględniać rodzaj i stopień niepełnosprawności, jak również ograniczenia zawodowe, które posiadają Ci pracownicy oraz być zaplanowane dla każdego pracownika osobno z uwzględnieniem jego indywidualnych potrzeb. Wnioskodawca wskazał tylko kilka ogólnych wydatków, które mogą być finansowane zgodnie z zapisami Rozporządzenia. Zapis, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 12 lit. f „, inne ponoszone w ramach realizacji programów rehabilitacji” wskazuje, że może być to każdy koszt pod warunkiem, że osoba, której wydatek dotyczy, posiada ograniczenia zawodowe w tym kierunku. Trudno znaleźć w przedstawionym zdarzeniu przyszłym jakąkolwiek zależność pomiędzy zmniejszeniem ograniczeń zawodowych wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności a planowanymi wydatkami.

Podsumowując:

Poniesienie ze środków ZFRON, w ramach IPR-ów, wydatków na zakup automatu BORGHI BR 31 nie spełnia przesłanek, o których mowa w art. 33 ust. 4 ustawy o rehabilitacji w zw. z §2 ust.1 pkt.12 lit. e Rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2007 roku w sprawie zakładowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, gdyż wydatki te nie mają bezpośredniego związku ze zmniejszeniem ograniczeń zawodowych konkretnego pracownika niepełnosprawnego, wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

W związku z powyższym postanowiono, jak w sentencji.

Interpretacja dotyczy stanu faktycznego przedstawionego przez Wnioskodawcę i stanu prawnego obowiązującego w dniu wydania interpretacji. Organ w postępowaniu w sprawie urzędowej interpretacji nie może prowadzić żadnego postępowania dowodowego, bowiem przedmiotem postępowania nie jest ustalenie stanu faktycznego – stan ten jest stanem hipotetycznym, określonym przez wnioskującego o interpretację. Nie może go własnymi ocenami podważać, ustalać, uzupełniać ani też zmieniać w jakimkolwiek zakresie, nawet wówczas, gdy w oparciu o inne źródła, czy wiedzę znaną mu z urzędu, powziąłby uzasadnione wątpliwości co do zgodności przedstawionego przez przedsiębiorcę-wnioskodawcę stanu faktycznego z obiektywną rzeczywistością (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 16 lipca 2009 r., sygn. Akt II SAB/Go 8/09).

Pouczenie:

Od niniejszej decyzji przysługuje Stronie, za pośrednictwem Prezesa Zarządu PFRON odwołanie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania Strona może zrzec się prawa do jego wniesienia. Z dniem doręczenia Prezesowi Zarządu PFRON oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez Stronę, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Z upoważnienia Prezesa Zarządu
Państwowego Funduszu Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych
Dyrektor Departamentu ds. Wpłat

Edyta Domańska

18. 08. 2020

